

Beszámoló a 2022. év egészéről és a jelenév feladatairól

A 2022-es év kezdete a Böszörményi úti irodahelyiség teljes használatbavételével kezdődött. A térfelosztásnál az optimumra törekedtünk és néha ideges, de végül is barátságos légkörben ez meg is történt. A későbbiekben lett jelentősége, amivel elsősre nem számoltunk, illetve a tény nem érzékeltük pontosan, hogy maga az átvett iroda teljes területe három különböző helyrajzi számon szerepel, hiszen az átépítés előtt itt három különböző entitású vállalkozás működött, falkkal elválasztva. A szinte logikusan adódó a térfelosztás szerint a BVE-e bérleménye lett az északi szárny, a középső, a fogadótér, a mögötte, az udvar felé húzódó szoba és a raktárhelyiség, a tulajdonos Ráday Mihály Város és Faluvédők Szövetsége mozgásterülete, a könyvelő és a Nemzeti Panteon Alapítvány a déli szobát vette használatba. A Budapesti Városvédő Egyesület új címe tehát legjobb hitünk szerint a Böszörményi út 13-15., lett. Ennek a címnek a pontosítása és adminisztrálása (cégbíróság) a továbbiakban több problémát okozott, de a megpróbáltatások után, megállapíthatjuk, hogy a 1126 Böszörményi út 13. földszint 4-ben már teljesen legitimek vagyunk. 22' tavaszát már a megszokott manírban kezdhettük.

A múlt év még örökös tiszteletbeli elnökünk, Ráday Mihály emlékezésében telt, ez több rendezvényben és eseményben nyilvánult meg. A BVE XII. kerületi csoportja a Hegyvidéki Galériában tartott egy vetítéses visszatekintést Mihály életművére.

Ráday Mihály emlékkonferenciát szervezett a KÉK, a Kortárs Építészeti Központ hathatós segítségünkkel és részvételünkkel. A konferencia másnapján egy „Ráday sétán” vettek sokan részt a pesti zsidónegyedben. Itt a MAZSIKE, de sokkal inkább Kirschner Péter által kezdeményezve Ráday emlékfát ültettek a főpolgármester és egy általa hozott ásó részvételével. Ennek a fának és a mellette álló padnak a sorsa inkább válságosnak, mint méltónak mondható, lévén a „bulinegyed” sugárútján. A táblát is eltávolította idő, vagy a mókás-itókás legyenbúcsú-turizmus. A helyzet méltányosra fordítása ügyében hiába írtam levelet az erzsébetvárosi döntéshozóknak, a válasz máig várat magára. Andrea, Mihály özvegye is felvette ez ügyben a kapcsolatot az egyébként jóindulatú illetékesekkel, de csupán hasonló sikerrel.

Júniusban a MOM Kultúrházban Ráday Mihály posztumusz díszpolgári kitüntetésben részesült. Nagy Gergely építész, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottságának elnöke tartott egy kiváló és igen tartalmas emlékbeszédet. Többünk szereplő részvételével egy negyedórás kisfilmet is bemutattak, amit a Hegyvidéki TV alkotott. A megszűnt Budapest magazin Ráday emlékszámát azóta is ingyen osztjuk az érdeklődőknek.

A BVE által 2008-ban állított és felavatott Ocskay-emlékoszlop és pad helyzete szintén véglegesült. A „kreatív kutyafuttató”, illetve Kutya-Élménypark foglalta Liget-béli helyét el, maga az emlékhely talán száz méterrel arrébb került, viszont az „intim hangulatot” ígérő mesterséges domb olyan távolra esik a látványterven feltüntetettől, hogy kvázi a forgalmas Ajtosi-Dürer soron van. Mindeközben a Dürer sor másik oldalán eliter lakópark épül, némi épített-örökség rombolással, ami minden csak nem intim hangulat. A Liget Kft ehhez kötődő munkatársai több hullámban kicserélődtek...

Szintén Zuglóban folytattunk megbeszéléseket az Ybl Miklós Építéstudományi kar irányunkba nyitott kollégáival, egy a „Városvédő Szalon”-hoz hasonló, az oktatásban is hasznosítható és közvetíthető, építészeti, urbanisztikai kérdéseket fölvető, szakértői vitasoó-ról. Közben az egyik kiemelkedő és lehetséges vitabjektumot, a Bosnyák tér komplexum-projektet, az Állam kiemelt és elszigetelt, vitathatatlan vitatémává tette, lábonlőve kissé az eredeti elképzelésünket.

Az Epreskerti Esték 16. évadját folytatva túl vagyunk negyvenedik rendezvényén. Ez, a létrejötté óta folyamatos, kulturális eseményünk egy állócsillaggá fejlődött fel, mely, - ha egyre nehezedő szervezési környezetben is,- de végül mindig szerencsésen megvalósul és nem utolsó sorban élvezzi a terézvárosi önkormányzat támogatását. '22-ben is elismert művészek léptek fel a Barokk Kálváriánál úgy tavasszal, mint ősszel. Június másodikán a Szeffárd duó szerepelt nagy sikerrel az Epreskertben: a fellépők a neves szaxofonművész, Vázsonyi János és társa Tóth Bernát Réka voltak, különböző egzotikus hangszerek által kísérve.

Az őszi esemény előadói Tarnai Katalin (énekművész és tanár, művészetterapeuta) és művésztársa, Szászvárosi Sándor (viola da gamba művész és tanár) voltak. Koncertjük, „Mundus monasteriorum” a középkori kolostorok világából indult Hildegard von Bingen és Magnus Leoninus szerzeményeivel, majd az angol, spanyol és az itáliai reneszánszba utazunk velük korabeli, kifejezetten ének és viola da gambára íródott dalokkal.

A BVE Fotóscsoportjának is állandósult az éppen aktuális kiállítása (Tavaszi: „Terézváros fényei és árnyai”, őszi: „Retró Budapest képeslapformátumban). A kiállítás installálásának módját, folyton szűkítve, már a fotókat is alig tudjuk kikeríteni, oly mértékben ellenzi a Képzőművészeti egyetem akár gombostűk beverését is a kápolnatér falába. Ennek némiképpen ellentmond az a látható és kitapogatható tény, hogy a Kálvária beázik és egyébként a betört felső világítóablak évek óta várja áhított cseréjét és zavmentese átengedhető fényt. A kancellári

rendszer igen megnehezítette/megnehezíti-komplikálja a kommunikációt a Képzőművészeti Egyetemen. Ez a Műszakival is csupán egy rendezvényre korlátozta a távlati terveket. Amióta (2016) az Epreskerti Esték című rendezvényt szervezzük, 6 rektorral és két kancellárral és három-három kabinetfőnökkel és kertgondnokkal volt dolgom, miközben még csak alig 70 éves vagyok ...

Méltón és nagy részvétellel lett a Podmaniczky megemlékezés, megtartva, az időjárás is Bárónak kedvezett. A renovált Operaház megtekintése volt a fő kísérőprogram, melyet majd egész csapatunk abszolvált. Egy kisebb csoport a bővített programot is teljesítette, meglátogatta a Zene házát a Városligetben. Ez nem változtat korporatív véleményünkön, hogy a „Liget maradjon liget!”... és ne egy elavult urbanisztikai koncepció mentén (múzeumsziget) létrejött, a Ligetet kiszorító kulturális lerakódó-tér legyen.

Az RMVFSZ országos találkozója, 2022-ben Kiskunhalason került megrendezésre. Budapestről is többen részt vettünk. A BVE köréből jött Podmaniczky-díj jelölések is sikerrel jártak. (Branczik Márta, művészettörténész, gyűjteményvezető, főmúzeológus, az Építészeti Gyűjtemény vezetője és Vincze Miklós, urbanista publicista, a 24.hu újságírója, kritikus és blogger). Én is meglátogathattam nagyapámat a temetőben, bár az „anno dazumal”-beli cipőüzletét természetesen már nem leltem az Árpád utcában.

A Főváros Közösségi Költségvetésében (1 milliárd HUF), a Zöld-csoport kötelékében vett részt az Egyesület. Saját csoportot nem tudott az épített környezet és városvédelem kapni, így az optimumot ez a csoport adta. Alapvetően olyan, később szavazásra bocsátott javaslatok születtek, melyek amúgy is általánosan tematizáltak, egyébként meg több vállalkozás foglalkozik velük, vagy eleve állami vagy önkormányzati feladatokat tartalmaztak. Végül egy általam is támogatott projekt nyert, aminek a megvalósulásáról viszont még nem jött konkrét hír. Itt egy Hollandiában és Németországban már bevált „Javító-szerelő-barkács műhelyről volt szó, amit a lakosság szabadon és ingyenesen igénybe vehet és ahol rendelkezésre áll egy kompetens szakember is.

Terézvárosban is, („kevesebb összegből, 50 millió”) hasonló Közösségi Költségvetést hirdettek. A BVE képviselőjében és hat javaslatot vittem be. Egy projekt került be az elfogadott 5-be. „Terézváros szinte teljes területe az Unesco világörökségének része, a budapesti turizmus fontos helyszíne. „Az utcátáblákra kiegészítő – QR-kóddal is ellátott – információs tábla kerülne, ami magyarul, angolul és Braille-írással is méltatja az utca névadóját, illetve további információval is szolgálna. A QR-kód az önkormányzat weboldalára vinné az érdeklődőt, ahol idegen nyelven is tájékozódhat, illetve a kerület történelméről is többet megtudhat. A projekt részeként elkészülne Terézváros Tájékoztatósi Mobil App-likációja, ami Android és iOS eszközökre is letölthető lenne. Az applikáció se-

gítségével a felhasználó böngészheti a kiemelt nevezetességeket, és azonnali információért beolvashatja a QR-kódot. Bekerülés: cca 10.000.000 forint”.

A projekt”promociójaként ismertetőt állítottam össze, melyhez a BVE Fotós-csoport fényképezett emléktáblákat. Ez a projekt azóta sikeresen megvalósult és jelenleg már 10 helyen olvashatók le a QR-kódok, többen között az általam is lakott Jókai téren, vagy a Podmaniczky utcában.

A 3 napos TeFe (Terézvárosi Fesztivál) az Andrassy úton, először került megrendezésre, melyre a BVE is benevezett. A „Zöld kutyákkal” közös sátorban kaptunk helyet, ami kedvezőnek tűnt, mert csapat a blökikkel a szabad placra települt ki, következésképpen több helyünk lett a sátorban és az asztalon. Könyvekkel és egy ad hoc „Terézváros” kiállítással (FoCso) voltunk jelen. Egy félreértés következtében a fotókiállítás teljes anyagát a lelkes közönség, mint vélt ajándék hazavitte. Tanulság: még egy 7 perces kv kedvéért se bízd fotóidat a zöld kutyákra! A következő, 23-as évi TeFe-re is neveztem a BVE-et és ehelyt keresek önkénteseket a majdani közreműködéshez.

Az anyagi helyzetünk 22 nyarára és az év további folyamán nagymértékben stabilizálódott, adományok, befizetések és támogatások (Terézváros) révén. A fő faktor viszont, hogy sok könyvet is sikerült eladnunk. Ez egy meghatározó fordulat azon érához képest, amikor eldugva a világ szeme elől, a néhai irodaépület alagsorában működtünk, sokak által már-már megszűntnek híve. Az iroda „zöld-séges-biobolt”- filingjét már sikerrel megszüntettük. Időálló „cégér”- molinókat tettünk, amiket a villamosmegállóból és észlelni lehet. A kirakatokat a Temp-lomtörténeti csoport hatékony segítségével megújítottuk.

Működésre - egy nem túl jelentős terézvárosi összegen kívül – már évek óta nem jutottunk semmiféle pályázati forráshoz, ám a civilek eszközbeszerzésére kiírt pályázaton nyertünk a Bethlen Alapítványnál két és fél millió HUF-t. Le-cserélhettük így a lassan használhatatlanná vált számítógépeinket, vettünk egy nagyobb méretű képernyőt és egy korszerű fényképezőgépet, amit fórumok, elő-adások, rendezvények felvételéhez is használni tudunk, mint közvetítő videoeszköz. Egy A3-as színes nyomtató és szkener egészíti ki a gépparkot. Ezen eszközöket a RMVFSZ-el együtt használjuk és ennek a közös erőforrás-kihasználásnak egy szerződéses formát is fogunk teremteni.

A múltelőtti évről csúszott át ’22 elejére a BVE Hegyvidéki csoportjának kiállításmegnyitója: A Bauhaus hatása a Hegyvidék modern építészetében. A csoport egy további témát is feldolgozott a közelmúltban: „A Hegyvidék emlék-helyei” rollup-vándorkiállítás szövegeit Beöthy Mária, Rosch Gábor és Földváry Gergely jegyzi. Ezeknek kiállításoknak komoly multiplikátor-faktora, hogy a „vándorkiállítások” a kerületi iskolákat és kulturális közösségi szintereket hiva-

tottak „lejárni”, a lokálpatriotizmus és a helyi épített értékek iránti érdeklődést és tiszteletet felhívni, fenntartani. A csoport következő projektje is sikeresen pályázott és a II. kerületi csapat által (Szöllősi Feri szerk.) kiadott „Veli bej és a ferences mártírok” mintája mentén, a Hegyvidék emléktábláit dolgozza fel. A csoport jelen terve a Főváros egyesítésének 150. évfordulójára is egy vándorkiállítás felállítását. A XII. kerületi csoport ezentúl is rendkívül aktív a kerületben, elsősorban a Hegyvidéki Galériában tartott, nem csupán a kerülethez köthető, de kultúrtörténeti előadások keretében és általánosan elmondható ugyanaz, mint a XX. kerület esetében, hogy a sikeres együttműködés az önkormányzattal a siker kulcsa. Ez messze nem az jelenti, hogy az esetleges visszasságokat a kerületben támogatnánk!

Az új Teréz körúti Szabó Ervin Könyvtár pincegalériájában szintén három előadást tartottunk a BVE színeiben: Puha Titusz a terézvárosi szecesszióról, Saly Noémi a pesti emberek napközijéről, a terézvárosi kávéházakról, jómagam meg a terézvárosi épületdíszek mitológiai háttéréről meséltem. Az előadások sikerén haladva erre az évre is szoros együttműködést tervezünk a Szabó Ervin Könyvtárral, elsősorban a „Budapest 150” témában, előadások és kiállítások formájában, a BVE aktív csoportjainak részvételével. Ma 2023-ban beszámolhatunk három újabb sikeres előadásról és egy a múlt héten (2023.május 17.) nyílt „Budapest150” karikatúra kiállításról, ami még két hétig megtekinthető.

A Templomtörténeti csoport a különböző válsághullámok, áremelkedések és személycserék ellenére sikeresen kihozta a nyomdából a „Budapest templomai” sorozat II. kerületi kötetét, mely a folyamatos áremelkedéseket reciprok követve megfelelően csökkentette a példányszámot. A munka és a kiadás ebben a 2022-ben a tervezett időt kicsit meghaladva, de lezárult. A kis példányszám miatt a könyv egy unikummá vált, talán még három példánnyal rendelkezik az iroda. Időközben a XV. kerületi kötet is nyert pályázati forrásokat (NKA), és az eddig is bevált templomtörténeti csapat már a nyomdai előkészítés fázisában dolgozik együtt a Gabbiano Kiadó és Nyomda Kft-vel.

Az utolsó hegyvidéki adventi vásáron nem vettünk részt. Mint megmutatkozott, joggal feltételeztük, hogy mostani irodánk és kirakataink lényegesen alkalmasabbak könyveink árusítására, mint az igencsak huzatos bódé az önkormányzat előtt, még ha az a szalonnasütő és kolbásztöltő kioszkkal is van sréhen szemben. Eddig nem volt ránk jellemző, de mint a lehetőségek áramvonalasítása, két másik kiadó (Gabbiano, Fekete Sas) Budapest témájú könyveit is sikeresen árultuk és áruljuk, mindkét fél anyagi részesedésével. Főleg Szántó András, már húsz kötetet elért „Pesti alakok” című hely- és kortörténeti sorozatát viszik, mint a meleg zsemlyét. Szántó Andrást, a gyűjtőt, írot, publicistát a BVE jelölte az idej Podmaniczky-díjasok közé.

A múlt év fejleménye volt az is, hogy reaktivizálódott a hosszú téli álmát alvó Csendvédelmi Bizottság csoportunk. Mindeközben a fény- és zajszennyezettség a fővárosban már jócskán meghaladta a ma még fellelhető „ratkókorosztály” zavarodottan kószáló egyedeinek küszöbértékeit. A csoport több szempont szerint próbálja a csend, illetve a csönd fogalmát megfogalmazni, hogy a téma egyrészt konkrétan megfogható, másrészt hatékonyan védhető legyen. Aki érdeklődéssel és szakértelemmel hozzá tud járulni a csoport tevékenységéhez, az jelentkezzen a csoportnál.

Legnagyobb létszámú és legaktívabb csoportunk a pesterzsébeti. Ők a bizonyítékai annak a nem túl meglepetésszerű hipotézisnek, hogy ha egy kerületi csoport szimbiózisban tud a helyi önkormányzattal együttműködni, az nem csak az eredményes munka, de a fennmaradás biztos záloga is. Ezen elvek mentén igyekeztem a 22-es évben a BVE Terézvárosi divízióját feléleszteni, ami többek halála után megszűnni tűnt. Mint régi idők tanúja és egyetlen túlélője, keresem a további helyi lokálpatriótákat, hogy ne maradjak egy „one man army”, bár az Önkormányzati beágyazottságom kifejezetten jó és ez az Egyesület hasznára is válik. A terézvárosi civilek – ez most jelenleg hozzávetőlegesen 50 egyesületet-alapítványt jelent – megalakították az önkormányzat segítségével (helyszínbiztosítás) és részvételemmel a terézvárosi Civil Kerekasztalt, melytől egy kulturális klaszter és érdekhálózat megszületését várjuk. A BVE Alapszabályából sokat merítve, egy alapszabályt is alkottunk az új szerveződésnek.

Rákospalotán sajnos visszavonulót kellett fűjnünk, MÁV-telep csoportunk bírósági végzéssel, március 16-ával megszűnt.

Fotóscsoportunk (FoCso) változatlan aktivitással működik, még ha tagjaink néha hónapokra ki is esnek különböző egészségügyi, munkaügyi, vagy családi okokból. Más csoportok működésében is rendszeresen részt vállal FoCso és az utóbbi nehéz években is legkevesebb évi három-négy kiállítást abszolvált. A kitűzött cél, egy reprezentatív – az a BVE elmúlt 40 évét is szem előtt tartó – kiadvány, de inkább „könyv” kiadása nem marad álom, ha mindahányan akarjuk.

Fontos megemlíteni a múlt évvel kapcsolatban azt is, hogy három tagunk részesült magas kitüntetésben: Dr. Beöthy Mária, Podmaniczky- és Ezüst Ácscseruza díjas építész, elnökségi tagunk „BUDAPESTÉRT” díjat kapott. Dr. Buza Péter, számos elismerés tulajdonosa, elnökségi tagunk RÁDAY MIHÁLY-DÍJ BUDAPEST ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGÉÉRT díjat, pár hónappal előttük Baliga Kornél, Budapest Építészeti Nívódíjas és Ferenczy Noémi-díjas, BVE alelnök, a MARGYAR ÉRDEMREND LOVAGKERESZTJE kitüntetést vehette át.

Az idei évben nem hivatkozhatunk (egyelőre) sem pandémiára, sem az éghajlat-változásra, sem a Wagner-csoportra és munkadójára, maximum a saját termelésű Európa-vezető nemzeti inflációkra. Ezért sajnos nem úsztuk meg a tagdíjak „valorizálását”. A Forint hányatott sorsa már politikai közhely. Jobban járunk, ha azt mondjuk, mintegy húsz éve nem változott a tagdíj és ezt most nem fogom fagyaltgombócokra átszámítani, mert amúgy sem vagyok fagyifogyasztó. Én ezért az utolsó küldöttgyűléstől azt kértem, igazítsuk ki tagdíjakat egy a mának megfelelő szintre, ami tagjainknak sem okoz még nagy megerőltetést. A postai és bankkölségek versenyt futnak a jegyzői és ügyvédi díjakkal, áramról gázzal jobb, ha szó nem esik, de hogy a papír- és nyomdaköltségek csak az utóbbi négy évben a háromszorosára nőttek, erre konkrét értékeim vannak. Ezúttal kérem tagtársainkat, hogy a múlt évi tagdíjtartozásukat fizessék be, - amennyiben van - múlt évi tagdíjnak megfelelően és lehetőleg az ideit, amennyiben még ez nem történt volna meg, az idei új tagdíjban.

Az utolsó küldöttgyűlés döntött arról is, hogy adminisztratív okokból csökkentsük az elnökség létszámát. Ennek idoklása, hogy az új törvényi feltételek mellett egyre nehezebb jogszerűen működni, mivel a régi eljárás szerint (határozatképtelenség esetén negyed óra után már a jelenlévők határozatképesek) már nem működtethető egy elnökségi ülés. 3-tól 15 nap tartományban, de mindenképpen egy másik napon kell ugyanazzal a napirenddel összehívni az Elnököt! Az új Alapszabályban tehát már 9 tagú az elnökség. Más személyi változások is történtek: Hídvégi Violetta alelnökünk visszadta a küldöttgyűlésnek a posztját. Köszönjük Violetta eddigi munkáját és felelősségvállalását és alkotó jövőd mellett persze számítunk további barátságokra! Egy jelentős fiatalítás mellett döntöttünk. Földváry Gergely, a hegyvidéki Történelmi tár vezetője, háromgyerekes szolid családapa és már bizonyított veretes lokálpatrióta lett új alelnökünk, a posztján maradt Baliga Kornél régi-új szakmai alelnökünk mellett. Változás állt be a Felügyelő Bizottságban is. Itt Arlett Annamari barátunk(barátnőnk) lemondott, családi és egészségügyi okok miatt. Mint feljebb írtam a MÁV-Telep Baráti köre, kvázi a XV. kerületi csoportunk is megszűnt, melynek ő volt a vezetője 2009-óta. Köszönjük Annamari eddigi tevékenységét és továbbra is számítunk rád, mint régi barát és környezetvédő! Annamari helyét. Dr. Sima Ákos, ügyvéd fogja ezentúl betölteni, ő cirka 40 éve foglalkozik egyesületetekkel és alapítványokkal, egyébként meg az Élhetőbb Erzsébetváros színeiben indul az utolsó önkormányzati választáson, mint képviselőjelölt. A Fővárosi Bírósághoz már ezekkel és persze a tisztázott új címmel adtuk be a többszörösen javított Alapszabályt. Az elnöki tisztséget technikai okokból – az aláírási jog fenntartása érdekében – további öt évre el kellett vállalnom egy jogszerű működés érdekében, de továbbra is felhívom az új Elnökség (.. választmányunk nincs..) figyelmét, hogy jövő év februárjában mint elnök leköszönök, tagságom és aktivitásom megtartása mellett, ám az év jelentős részét országon kívül fogom tölteni.

Mostani összevont Elnökségi és Küldöttgyűlésünk ebben az új felállásban került összehívásra. Fokozottan figyelniük kell a törvényesen elvárt papírformához, a lezser, városi entellektüeleknek, kötetlen városvédőknek, öntörvényű értelmiségieknek és bohém lokálpatriótáknak vége: államjogi résztvevők vagyunk, hátunkban a Számvevőszékkal, a Fővárosi Bírósággal és az összes működésünket, pályázatainkat ellenőrző és számvizsgáló szervezettel, alapítvánnyal, titkársággal és alkalomadtán mindezek behajtóival.

Végül a csütörtöki koncertre szeretném újfent föl hívni a figyelmeteket, gyertek, koccintsunk a BVE 40. születésnapjára, Mihályra és a 150 éves Fővárosra! (Hozom – ha elbírom az eredeti lobogót..)

Budapest, 2023. május 20.

Surányi András
elnök